

Józef Marczuk

Szpalty pamięci : adwokat Aleksander Czapski 1905-1994

Palestra 39/1-2(445-446), 257-259

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Adwokat Aleksander Czapski 1905–1994

4 marca 1994 roku społeczeństwo Lublina pożegnało adwokata Aleksandra Czapskiego, zasłużonego działacza adwokatury polskiej. Pasją jego życia była wielokierunkowa praca społeczna, której poświęcił się bez reszty. Był człowiekiem o wielkiej pracowitości, głębokiej kulturze osobistej oraz uznanym autorytecie zawodowym i moralnym.

A. Czapski urodził się 21 października 1905 roku w Lublinie w rodzinie Jana, majstra murarskiego i Zofii ze Skalskich. Maturę uzyskał w Państwowym Gimnazjum im. S. Staszica w Lublinie w 1926 roku. Był członkiem szkolnej organizacji „Zet”. Po odbyciu studiów prawniczych w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (1926–1930), złożył egzamin przed Komisją Egzaminacyjną przy Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie i otrzymał stopień magistra praw (20 X 1930 r.). W czasie studiów, ze względu na trudne warunki materialne rodziców, pracował najpierw jako urzędnik w Urzędzie Pocztowym w Lublinie, a później w Okręgowym Urzędzie Ziemskim w Lublinie. Praktykę prawniczą odbywał od 1 I 1931 roku do 3 VIII 1932 roku w Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie, pełniąc funkcje referendarskie w zakresie spraw karno-administracyjnych. Zakończył ją egzaminem z wynikiem dobrym.

Od 3 sierpnia 1932 roku do końca 1950 roku A. Czapski był zatrudniony w Zarządzie Miejskim w Lublinie na referen-

darskich i kierowniczych stanowiskach prawno-administracyjnych. W latach 1935–1937 redagował też „Dziennik Zarządu m. Lublina”. Od 16 II 1933 roku do 15 X 1936 roku odbywał aplikację sądową w Lublinie, specjalizując się w prawie cywilnym. Egzamin sędziowski złożył z wynikiem dobrym w październiku 1936 roku przed Komisją Egzaminacyjną, kierowaną przez prezesa Sądu Apelacyjnego w Lublinie Bolesława Sekutowicza.

W czasie kampanii wrześniowej 1939 roku A. Czapski był sekretarzem Obywatelskiej Straży Bezpieczeństwa Publicznego, chroniącej miejscowe obiekty i urzędzenia ważne dla państwa. 30 stycznia 1940 roku wstąpił do Polskiej Partii Socjalistycznej, należał do jej „piątki” w samorządzie lubelskim, biorąc czynny udział w pracy konspiracyjnej przez cały okres okupacji niemieckiej. W latach 1942–1944 należał do Armii Krajowej. 19 czerwca 1941 roku został (na krótko) aresztowany i poddany przesłuchaniom przez gestapo.

Po wyzwoleniu Lublina w 1944 roku został powołany na radcę prawnego w Zarządzie Miejskim. Od 3 IV 1946 roku do 24 III 1947 roku pełnił z wyboru funkcję wiceprzewodniczącego Miejskiej Rady Narodowej w Lublinie. W Radzie przewodniczył Komisji Oświaty i Kultury oraz Komisji Cennikowej. Był też ławnikiem Zarządu Miejskiego (1947–1949) i radnym miejskim (1949–1954).

Jesienią 1944 roku zaczął ubiegać się o wpis na listę adwokatów Okręgowej Rady Adwokackiej w Lublinie. Uchwałą ORA z dnia 25 XI 1944 roku został wpisany na listę adwokatów z siedzibą w Lublinie. Od tego czasu wykonywał zawód adwokata prowadząc własną kancelarię. Minister Sprawiedliwości decyzją z dnia 19 I 1951 roku powołał mecenas A. Czapskiego na stanowisko dziekana Rady Adwokackiej w Lublinie, które piastował do dnia 10 X 1953 roku. W latach 1956–1967 wybierano Go do władz korporacyjnych i w tym okresie był wicedziekanem Rady Adwokackiej w Lublinie. Od 20 III 1951 roku sprawował godność członka Naczelnej Rady Adwokackiej. Brał też udział w różnych komisjach samorządu adwokackiego. Od 22 I 1965 roku był przewodniczącym zespołu wizytatorów przy Radzie Adwokackiej w Lublinie. Warto też zaznaczyć, że mecenas A. Czapski należał do grona założycieli i organizatorów Zespołu Adwokackiego nr 2 w Lublinie. Był jego członkiem przez okres 23 lat. Po przejściu na emeryturę (1 listopada 1970 r.) nadal wykonywał zawód adwokata w ograniczonym zakresie.

Za całokształt pracy w adwokaturze mecenas A. Czapski otrzymał pisemne podziękowanie i wyróżnienie dziekana Rady Adwokackiej w Lublinie, Piotra Pytki. „Swoją wiedzę zawodową i doświadczenie – czytamy w tym piśmie z dnia 25 IV 1970 r. – przekazywał Szanowny Kolega wielu pokoleniom adwokackim, zaszczerpiając im piękne zasady etyki zawodowej i godności zawodu. Nadto Rada Adwokacka szczególnie wyróżnia Szanownego Kolegę za Jego wieloletnią i owocną pracę w organach samorządowych naszej Izby Adwokackiej”.

Adwokat A. Czapski brał aktywny udział w życiu społeczno-organizacyjnym Lublina i regionu. W czasie studiów był prezesem Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej w KUL (1927–1928), a w latach trzydziestych z wyboru sprawował m.in. funkcje: prezesa Związku Zawodowego Pracowników Przedsiębiorstw Miejskich, wiceprzewodniczącego Okręgowej Rady Związków Zawodowych w Lublinie. Po wyzwoleniu, od końca lipca 1944 roku, przystąpił do organizowania Związku Zawodowego Pracowników Miejskich w Lublinie, był jego prezesem. Wybrano go do Zarządu Okręgowego Związku Zawodowego Pracowników Samorządu Terytorialnego i Użyteczności Publicznej. Z ramienia związków zawodowych został wybrany posłem do Krajowej Rady Narodowej (31 XII 1944 r.) oraz radnym Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie (1945 r.).

W organizacjach zawodowych i społecznych był m.in.: członkiem Zarządu Koła Zrzeszenia Prawników Polskich, członkiem Zarządu Stowarzyszenia byłych Więźniów Zamku Lubelskiego i „Pod Zegarem”, prezesem Zarządu Okręgu PTTK (1955–1962). Wniósł duży wkład w rozwój ruchu turystycznego w Lublinie i regionie.

Mecenas A. Czapski znany był z działalności kulturalno-oświatowej w Towarzystwie Muzycznym im. H. Wieniawskiego w Lublinie. Funkcję prezesa pełnił w nim aż 29 lat (1948–1977). W tym okresie doprowadził do powołania wielu oddziałów terenowych Towarzystwa i rozwoju społecznych ognisk muzycznych. Organizował liczne imprezy muzyczne w Lublinie o zasięgu ogólnopolskim. Z Jego też inicjatywy odbywały się

w tym mieście Międzynarodowe Konkursy Młodych Skrzypków, w których uczestniczyli artyści z wielu krajów. Opublikował m.in. artykuł *80 lat Towarzystwa Muzycznego im. Henryka Wieniawskiego w Lublinie i udział lubelskiej adwokatury w jego rozwoju* („Palestra” 1978, nr 3).

W uznaniu zasług adwokat A. Czapski był wielokrotnie wyróżniany i odznaczany. Otrzymał m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Krzyż Oficerski OOP, Złoty Krzyż Zasługi, Odznakę Grunwaldu, Krzyż Partyzancki,

Srebrną Odznakę Adwokatury PRL, Medal Jubileuszowy 70-lecia Adwokatury Polskiej, Złotą Odznakę PTTK, Złotą Odznakę Towarzystwa Muzycznego oraz liczne odznaczenia resortowe, miejskie i wojewódzkie.

Mecenas A. Czapski zmarł 1 marca 1994 roku w Lublinie. Cenionego społecznika żegnali licznie zgromadzeni mieszkańcy miasta na cmentarzu przy ul. Lipowej.

Józef Marczuk